

Як скласти план виховної роботи?

Багаторічний досвід роботи класних керівників як підсумок може запропонувати різні структури планів. Ми зупинимося на одному з варіантів, який включає всі напрямки роботи класного керівника з учнями.

Орієнтовна структура плану виховної роботи

I. Аналіз виховної роботи за минулий навчальний рік.

II. Основні завдання виховної роботи.

III. Психолого-педагогічна характеристика класу.

IV. Зміст і форми роботи з учнівським колективом:

1. Класні та загальношкільні виховні заходи.

2. Попередження травматизму.

3. Пропаганда здорового способу життя.

4. Профілактика правопорушень і правова освіта.

5. Індивідуальна робота з дітьми.

6. Робота щодо соціального захисту учнів.

V. Робота з батьками.

Планування виховної роботи класу — складний процес, який потребує від класного керівника значних витрат часу, зусиль і вмінь. Але треба пам'ятати, що план не складається раз і назавжди, він має бути робочим, тобто підлягати корекції і доповненням протягом року.

План виховної роботи сприяє системності та послідовності в роботі класного керівника, допомагає йому не розмінюватися на дрібниці, а спрямовувати свою роботу на вирішення першочергових завдань навчально-виховного процесу.

Продовжуючи розмову про план виховної роботи класного керівника, ми можемо зазначити, що загальноприйнятих форм і структури плану не може бути. Педагогові необхідно творчо підійти до складання плану з огляду на особливості класного колективу, умови школи, а також досвід своєї роботи. На практиці існує кілька форм планів, кожна з яких має свої переваги та недоліки.

Підбиваючи підсумок, ми насамперед можемо сказати, що планування значною мірою визначає результати та ефективність виховної роботи.

- Чітке планування допомагає вчителеві уникнути багатьох помилок і негативних явищ, тому що план дозволяє намітити загальні перспективи та конкретні шляхи вирішення поставлених виховних завдань.
- План допоможе упорядкувати педагогічну діяльність, забезпечити виконання таких вимог, як планомірність і системність, керованість і наступність результатів.
- За своїм змістом, структурою та формою плани дуже різноманітні, але головне їх призначення — допомога в організації виховної роботи, тому вони мають бути зручними для користування, робочими, а не формальними документами.

Таким чином, план є важливою передумовою у вихованні школярів і водночас — підсумком колективної творчості педагогів та учнів, в основі якої лежать тісна взаємодія та зацікавлене співробітництво вихователів і вихованців, старших і молодших.

Перший розділ плану — аналіз виховної роботи за минулий навчальний рік.

Як зробити аналіз виховної роботи класу за минулий рік?

В аналізі роботи доцільно відобразити такі аспекти: а) результати виховної роботи (рівень вихованості, соціальності учнів тощо);

б) характеристика змін, що відбулися в учнівському колективі (розвиток стосунків між учасниками педагогічного процесу, зміщення зв'язків і традицій); в) реалізація поставлених виховних завдань (які з них вирішено і як, що і як вплинуло на їх вирішення, причини невиконання запланованого);

г) аналіз проведеної роботи щодо пріоритетних напрямків роботи школи, результати й організація діяльності, досягнення, недоліки та їх причини.

Другий розділ плану — основні завдання виховної роботи.

Як визначити основні завдання виховної роботи класного керівника?

Ці завдання мають відповідати таким вимогам:

- випливати з аналізу роботи класу за минулий рік;
- бути конкретними й реальними для виконання;
- охоплювати всю сплановану роботу з учнями;
- враховуватися при плануванні методичної роботи і контролю за виховною роботою та при складанні всіх інших планів і первинних документів.

Третій розділ плану — психолого-педагогічна характеристика класу.

Як скласти психолого-педагогічну характеристику класу?

При складанні психолого-педагогічної характеристики класного колективу вчитель може скористатися наведеним нижче орієнтовним планом.

Психолого-педагогічна характеристика класу

I. Склад класу

1. Віковий склад.
2. Пізнавальний рівень, загальний розвиток учнів.
3. Працездатність і успішність учнів.
4. Громадське «обличчя» класу.

II. Згуртованість класу

1. Чи є групи за діловими інтересами або негативного характеру? Як учні ставляться одне до одного і до справ класу?
2. Чи полюбляють учні разом проводити час у школі й поза нею, разом відпочивати і навчатися?
3. Чи товаришують хлопці і дівчата?
4. Чи є у класі кругова порука?
5. Чи переживають учні за успіхи і невдачі свого класу, чи вболівають за свій колектив?

III. Організованість класу

1. Чи вміють учні самостійно організовуватися для виконання колективних справ? Чи вміють розподіляти між собою роботу і раціонально її виконувати?
2. Чи вміють толерантно й уважно вислуховувати одне од-ного?

IV. Громадська думка у класі

1. Які вчинки своїх однокласників учні схвалюють, а які — осуджують?

2. У якій формі вони виказують своє схвалення або осудження?

3. Чи є розходження між тим, що учні говорять, і тим, що роблять?

V. Характер зв'язків у колективі

1. Що пов'язує учнів класу: спільне місце проживання, місце за партою, інтереси та інше?

2. Де товаришується учні, тільки в школі чи поза нею?

3. Чи уважні вони одне до одного, чи намагаються допомогти? У чому виявляється ця допомога?

4. Чи виявляють учні вимогливість до своїх друзів? Чи вміють бачити в них недоліки?

5. Як колектив класу ставиться до дезорганізаторів, відмінників, активу класу, неуспішних учнів?

VI. Актив класу

1. Склад активу.

2. Чи має актив авторитет?

3. Чи виконуються його розпорядження учнями класу?

4. Чи є у класі учні, які постійно перебувають у активі?

VII. Зв'язок класного колективу із загальношкільним колективом

1. Чи знають у класі, що відбувається в школі та в інших класах?

2. Чи виконуються загальношкільні доручення?

3. Яку участь бере клас у загальношкільних заходах?

VIII. Заходи щодо подальшого згуртування класного колективу

1. Які педагогічні заходи треба провести класному керівникові щодо згуртованості й організації учнівського колективу?

2. Як використовувати класний колектив для виховного впливу на окремих учнів?

Четвертий розділ плану — зміст і форми роботи з учнівським колективом.